

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน การจัดการ

ชื่อภูมิปัญญา กะโหล็ก

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

กะโหล็ก จะขุดเจาะมาจากไม้ประเภทเนื้อแข็งเช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ มีลักษณะเหมือนฮอกควาย ให้มีโพรงกว้าง ใช้ตีเคาะเพื่อให้เกิดสัญญาณเป็นเสียงให้ดัง โบกี้ ๆ โบกี้ การส่งสัญญาณเป็นสื่อความหมายของภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ได้มาจากกะโหล็กนี้ เพื่อให้เกิดเป็นการรู้ว่าเหตุการณ์ที่ได้ตีกะโหล็กขึ้นมาอย่างเช่น ผู้ใหญ่บ้านจะเรียกประชุมก็จะมีการตีกะโหล็กเป็นสัญญาณผูกขาด 5 นาที ก็เป็นที่รู้กันว่า ดีแบบนี้เป็นการตีเพื่อเรียกประชุมของหมู่บ้าน หรือถ้าหากมีเหตุการณ์เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วมก็จะมี การ ตีกะโหล็กแบบชนิด รัว ก็จะได้รู้ได้โดยเป็นเสียงอัตโนมัติและถ้ามีเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ดีหรือเลวร้ายก็จะมี การนัดแนะรู้กันตามอย่างธรรมเนียมที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา

ความเป็นมา

กะโหล็ก อันมีความหมายถึงการตี การเคาะ เป็นเครื่องที่สามารถแจ้งบอกนัดหมาย ให้รู้ให้ทราบถึงเหตุการณ์และการนัดหมาย

กะโหล็ก โดยมักจะถูกสร้างแปงไว้ประจำทุกหมู่บ้าน ที่ขาดไม่ได้คือบ้านผู้ใหญ่ บ้านกำนัน ตลอดจนบ้านเรือนผู้คนสมัยก่อน แม้กระนั้นอย่างไร ฮ่างนาก็มีกะโหล็กฮ้อยแขวนอยู่เพราะสภาพการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในสมัยก่อนและสมัยนี้มีความแตกต่างกันมากในเรื่องการสื่อสาร นับว่ากะโหล็กเป็นภูมิปัญญาปัญญาในด้านสื่อการจัดการได้เป็นอย่างดีและควรจะอนุรักษ์การตีกะโหล็กในท้องถิ่นหมู่บ้าน โดยการใส่เครื่องขยายเสียง เพื่อเป็นสัญญาณในการนัดหมายให้คงอยู่ต่อไป

แหล่งข้อมูล

นายญาณ สองเมืองแก่น

บ้านเลขที่ 184 หมู่ 4 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

☎ 054 – 781105